

Primeria

THE OFFICIAL LITERARY FOLIO OF HOLY CROSS COLLEGE
COLLEGE DEPARTMENT
JULY 2022 • VOL. I NO. 1

Primera

Unang hakbang, unang yabag, unang salita. Mga bagay na ating naibubulalas. Kaparis ng salitang "PRIMERA" na nangangahulugang una o simula.

Una o simula 'yan ang mga bagay na mahirap kung ating ilarawan. Ika nga nila'y umpisa ang pinaka mahirap na proseso ng buhay. Nariyan ang unang paglalakad, unang pagsasalita, at mga unang pagsubok.

Ngunit kung ating susuriin, lahat ng maituturing na PRIMERA sa buhay ay malaking bahagi sa kung ano man ang mayroon ka ngayon.

Kasabay ng pag-usbong ng edukasyon, nariyan rin ang mga estudyanteng dumaan sa iba't-ibang hamon ng buhay na ngayo'y may mga ngiti sa labi, bitbit ang tamis ng tagumpay mula sa mapaglarong tadhana.

Mula sa mga pagsubok, tiwala at lubos na pananalangin sa poong may kapal, heto ang mga Primerang estudyante na magtatapos ng kolehiyo sa taong 2022 na sa kabila ng pandemyang umusbong, dagdag pa ang dalawang taon sa pag-aaral, at sa kalagitnaan ng laban ay hindi sumuko.

Ito ay isang katibayan ng muling pagtayo at paninindigan ng isang estudyanteng Pilipino na kahit anong bagyo ang dumaan, di matitibag at papatunayang isang PRIMERA kung manindigan.

CONTENT

07 Essay

08 Open Letter

13 Photostory

15 Poem

37 Short Story

Quinn

The experimental subject of success

BY: AGAPE

The first class of K-12 students has surmounted two significant hurdles in their lives: the challenge of the new curriculum and the challenge of a new educational paradigm in the face of the pandemic.

In the year 2013, the K-12 program was enacted into a law known as R.A-10533. Among the provisions of the program-the additional two years in high school popularly known as the Senior High School.

The K-12 program's execution drew a variety of opinions and reactions. Many people support the new educational system because they believe it will help students hone their talents before entering college, especially those who enjoy science and technology. Furthermore, even if students do not continue their studies at the postsecondary level, this new education system will serve as a stepping stone in preparing them to find work.

On the other hand, others believe that this new education system is a waste of time in terms of attaining their future goals because it will delay their secondary schooling by two years.

Changes in the educational system is not the only issue of this new curriculum. In the midst of the pandemic, they also had to adjust to a new educational system. Their method of study involves the use of technology. It is difficult for them because not all students have access to internet connection needed in this new educational model. The difficulties brought by this new set-up has prompted the anxiety and depression of some students.

The first batch is still thriving and proving to others, particularly their families, that no obstacles will prevent them from achieving their goals. These students will accomplish the final steps towards achieving their desired jobs and will undoubtedly be good fruits of their school.

Face-to-face graduation is the only reward they deserve for all the trials they faced during their sixteen years of schooling that has molded them into becoming competent individuals before they graduate.

Her

BY: LUNA

Dearest Self,

Calm down, you are doing your best. Don't put too much pressure on other people's expectations. Nothing is gained in a fast way, everyone has to devote time and effort.

Soon, all your prayers will be fulfilled. I am excited to see you happy in the life you have dreamed of with your loved ones. Life without guilt and regret. I can't wait for you to live peacefully and full of love in your heart.

It has not been easy for you, I know all the tears you have right now will be replaced by joy and happiness. You have a good heart and I know many believe that you can, that you are strong and resilient to everything the world throws at you.

I'll see the best version of yourself soon! Remember, it's worth the wait. And when that day comes, I'm happy that you went on, you moved on and you fought the good fight.

Cheering you,

Your future self

Primer

Open Letter

BY: ALPAS

Dear future college students,

'Anak ng construction worker', 'Anak ng labandera', 'Anak ng katulong', 'Anak ng basurero', 'Mag-aasawa lang 'yan', iyan ang kadalasan mong maririnig sa mga taong walang ginawa kundi ang panoorin ang bawat hakbang na gagawin mo sa buhay at humanap ng pagkakamaling kanilang mapupuna.

Ayos lang na magkamali, 'wag mo lang iisipin ang sasabihin ng ibang tao na ikalulugmok at magiging dahilan ng pagkapilay mo.

Ayos lang na madapa at masugatan, ituring mo na lamang itong isang pagsubok na tuturuan kang bumangon at subukan muling sumugal sa buhay na iyong pinapangarap.

Ayos lang na mapag iwanan sa uso basta alam mo ang responsibilidad bilang mag-aaral.

Ayos lang na wala kang maraming kaibigan basta may tunay na dadamay sa tuwing nanghihina ka.

At sa bawat pagsubok na hinaharap, 'wag mong kakalimutan na may Panginoon kang masasabihan ng problema at pamilyang walang ginawa kundi ang suportahan ka sa araw-araw, mapalad ka dahil may mga magulang kang naka-alalay.

Hindi madali ang maging isang mag-aaral sa kolehiyo lalo na kung nasa mababang estado ka ng buhay dahil kahit kailan hindi magiging pantay ang mayaman at mahirap kahit sa anone larangan man 'yan.

Kaya ang tanging maipapayo ko, sulitin ang bawat araw nakakapag-aral ka dahil marami ang patuloy na nanganga na makapasok kung nasaan ka man ngayon. Gawin mo sil inspirasyon sa bawat panahon na naiisip mo ng sumuko.

A Piece Of Advice

BY: CELESTE LAURA

Life is unfair, people are unfair.
Everything seems to be unfair.
In this world full of complicated things,
People get complicated too.

You cannot avoid others having an unfavorable image of you.
You are both good and bad to others at different times.
It all relies on how they perceive you.
Different thoughts, different reasons that depends on the mood of every person

Indeed, we got hurt with someone's words, gestures and actions towards us.
And do it unconsciously to others too.
Keep in mind that you can't make others like or love you.
As long as you are aware about the difference between right and wrong, you are doing a great job.

People have different perspectives on their lives, and you must focus on yours.
Do not pay attention on those people who drag you down and enjoying your breakdown.

Learn to control your emotions and avoid mental damage from this kind of negativity that will drive you through a miserable life.
Here's a friendly reminder for all,
Please be aware of judging people.
Every individual had their different battles in life.
Learn about the opposing side of the story first, and then try to balance it out.
The most important thing to do is not to interfere in the life of other people.
Focus on yourself and your own battle.
With this, you become more successful and happier in life and beyond.

Open Letter

BY: HIRAYA

Dear Little Daydreamer,

You thought that life is easy, just like how you dream of it. But it's not. Life is surely challenging but that is not an excuse to give up. Remember that quitting means not trying anymore and that will chase you with what-ifs in life.

You may have fantasized about living a fairytale existence. But as you can see, reality differs significantly from fairytales, which always have a happy ending. But it is certain that the protagonist in every fairy tale worked hard before finding her happily ever after.

Life is not a smooth path with no bumps; it is not a rope without tangles. Life is not always a walk in the park. It presents us with many challenges that will strengthen us and prepare us for our future goals.

Even a car with flat tires will not be able to move. What I would like to convey to you, my lovely daydreamer, is that life may be difficult for you. You may face difficulties, hardships, and other challenges that will put your determination to the test. However, keep in mind that while you may face difficulties and troubles, you are also a warrior and a dreamer.

Their past, Our present

DUKE

Curiosity is a powerful attribute. It leads to research that gives insights and information. If we never asked the questions, What if? How? and why? and there's no room for learning anything. Children are the greatest thinkers, as it was once said. They constantly ask questions, not missing the What, why, and how. And when they do, we are challenged to encode answers suitable and appropriate for them to decode under their comprehension.

With curiosity, prerequisite ignorance, or the unknown, those who ask are ignorant for a moment, and those who never do remain ignorant.

"The oldest and strongest emotion of mankind is fear, and the oldest and strongest kind of fear is fear of the unknown." - H. P. Lovecraft.

People are afraid of the unknown and things that they do not understand. But there comes a time when we have to progress and face the barrier without fear. If people stay in their comfort zones, there will be no progress. If people are oblivious of what they have discovered, there will be no evolution.

The future and present of people will never be familiar if they never thought, pondered, or inquired about it. To make progress, we must be courageous. We owe it to those brave souls who took on the unknown to make it known. We now owe it to future generations to follow suit.

Open Letter

BY: HIRAYA

“What you think is not what you know, it’s what you know that what you think” – Duke, 2022.

Give them a chance! Don't lower their standards
Do not underestimate them! Let them do things!
Let them express not only their opinion but also their actions

Let them know, let them know what needs to be done
Do not keep them in silence and in confusion

When you do, you are discouraging their growth
You are discouraging their potential
You are setting them up to be timid
You're neglecting them

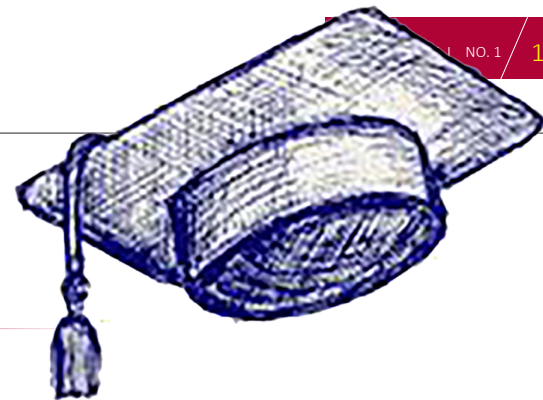
Neglecting them cause you feel like they're incapable of doing the things you do
You're neglecting them because they are not up to your standards

That is exactly right, they cannot do the things you do because you do not give them the chance.

They're not up to your standards why?
because you don't let them take the first step
From a stack of students, one or two are eager to do so
Those who you shelter in for progress,
Those who you know are capable view them as equal

But we too should be
though you would not know that
Because you yourself do not explore the boundaries of possibilities

We all have something to prove
If you don't use them, you failed on your own.

Pangarap

BY: ALPAS

Anim, anim na taong pag-aaral ng mabuti sa elementarya.
Apat, apat na taong pagsusumikap sa high school.
Dalawa, dalawang taon naghirap sa senior high.
Apat, apat na taong nagsunog ng kilay sa Kolehiyo.

Ngayon, ilang buwan, ilang araw na lang ang bibilangin ng mga mag-aaral sa kolehiyo para maabot ang diplomang tinrabaho sa loob ng labing-anim na taon.

At sa wakas, sa loob ng labing-anim na taon, masusuklian na ang mga ilang araw na pagpupuyat matapos lang ang thesis, proyekto, takdang-aralin, at mga aktibidad na kailangang maipasa sa tamang oras.

Isa sa mga pangarap ng bawat mag-aaral ang makamit ang diplomang kanilang inaasam, marami mang pagsubok ang dinaanan, maging kauna-unahang estudyante man ng K-12, abutan man ng pandemya at maranasan ang online class, pilit na iginapang ang pag-aaral sa kabila ng mga pagsubok na naranasan makipagtapos lamang at makuha ang diplomang inaasam.

Hindi madaling mapasahamay ang papel na ito. Hindi ito tulad ng ibang dokumento na ipi-print lang at may diploma kana. Hindi ito instant tulad ng pancit canton na niluluto tuwing may overnight. Ang diploma ay isang katibayan ng pagsusumikap ng mga mag-aaral para maabot ang kanilang pangarap.

Probinsiyang Kapampangan

ISINULAT NI: AGAPE

Kanyaman sigurung tuhinang king metung a paraiso,
paraisong meibat king probinsiya ning Pampanga.
Etamu atanggi na ding Kapampangan tune lang mayabang,
mayabang la king pagmaragul dang natural.

Ing Pampanga eya sinikat uli ning manyaman lang magluto ring Kapampangan
o dahil tegurian yang Christmas Capital ning Pilipinas.
Nune mekilala ya ini pauli ning fiarelang katatagan.

Awa jo matatag la.
Pilang kalamidad na ing dinalan karela,
pero angga ngeni lababan la at ahit mu ing timan kareng bawat labi ra.
Albug? Ojol, yan ing madalas dang problema,
pauli ning bagsakan yang danum ing probinsiya.
Pero saguli jo, emula ismulan dahil pauli ning albug dahil Kapampangan king kiawe mebiyasa
Ayun? Balamu kapilan pa minayun, ayalala yu?
Dahil mesirang bale at dahil meyangyu a biye,
pero king katatagan ila pading tiluy ing fiarelang pamibie-bie.
Kapamilatan ning Guinu king babo a pane makaantabe at magbante.

Ini pa ing pekamatindi, inyang mahibung ya ing Bulking Pinatubo.
Keni jo, sobra lang meyapektuwan ding Kapampangan at balada iti na ing fiarelang kayaryan.
Pero jo, malugud ya ing Guinu karing Kapampangan niya naman ditak-ditak mekabangon la at
alampasan iting matinding karanasan.

King pamagdalan ning panaun jo, tune laping matatag ring Kapampangan,
Pauli ning saup-saup lang binangun para alagapan ing kapagsubuhan.
At ngening kasalukuyan na ating Covid, maniwala kiu basic nemu ini kareng taong Kapampangan,
e wari Kapampangan tamu?
O diba nakung kayabang, kasi Kapampangan kiu at pagmaragul kiu!!!
Ehumu basta Kapampangan hing salita nune Kapampangan kiu naman hing gawa.
O jo, nanu pang panenayan mu?
Abe-abe tamung mangadi, "abe-abe bantang matibe" adapin. Covid yayan Kapampangan tamull!

Eksperimento

BY: HIRAYA

Anim na taon sa sekondarya
Na dati'y apat na taong pag-aaral lamang
Dinagdagan upang mga bata umano'y ihanda
Ngunit, ito nga ba'y nakabuti o nagpahirap lamang?

Bagama't sinubok na ng dagdag na dalawang taon
Tadhana ay may inihanda pang pabaon
Nang dumating ang pandemya buong bansa'y binalot
Na pati sa edukasyon ay may malaking idinulot.

Gayunman, unang eksperimento ay patapos na
Labing pitong taon na pag-aaral ay magagamit na
Oras na upang napag-aralan ay masubukan
Sa tunay na realidad ng kabuhayan.

Sinubok man ng pagkakatonaon
Parati ma'y unang sasalang sa pagbabago
Di hadlang upang mithin ay matamo
At makasunod sa agos ng panahon.

Pamera

ANAK

BY: CELESTE LAURA

Ing tula manyampuhaki king metung a pengari
Ing dalumdum antimong sinala niyang ifit de ing anak a mayli.
Alang kapara ing lugud a bugnus da keti,
Ampon pangarap a bagya-bagya mibusuni.

Antimong bunga ning lugud ning babai ampon lalaki,
Mamye aslag king karelang pamikubli.
Simbulu ning pag asa at pamag pursigi
ban iting anak magka masanting yang usli.

Misakitan man ali panandaman,
Uling ing keyang dapat malagung kabilyan ing pane isipan.
Makanini ya kaulaga ing Anak a pakamalan,
Migit pa king perlas a bibye tula alang angganan.
Iti ing regalung tula a binye na hekatamung Anak ning Guinu,
At tula mu namang ibalik kaya king itanam a ugali kareng Anak tamu.

Apat Na Sulok

NI: ANAK NI NAIEJAHAD

Higit dalawang taon na ang nakalipas,
Simula nang makulong tayo sa rehas,
Takbo ng panahon ay walang kasing bilis,
Ngunit bakit kaya hindi parin tayo makaalis?
Lahat ay nagulat,
Mga pangamba'y namulat,
Malaking anunsyo ang naganap,
Na nagpaguho ng mga pangarap.
Ang apat na sulok noon na silid aralan,
Ngayo'y nasa iyong mga kamay, hawak-hawak mo na lang.
Ang mga gadget na noon ay kagustuhan lamang,
Naging pangangailan pagkat yan ang tulay sa kaalaman.

Online ang klase, ngunit di lahat ay makasabay,
Kadahiranang iba'y walang wifi o gadget para lang makasubaybay.
Ang modyul ay makatutulong ngunit di sapat upang lahat ay matututunan,
Dahil mins'a'y nasasawalang bahala pagkat ang iba'y may obligasyong ginagawa sa tahanan.

Mahirap ang tumanggap ng bago,
Hindi tayo sana'y sa ganito,
Nag-aaral lang sa sala, kusina o kwarto,
Nakakapanibago, nakakapanlumo.

Dalawang taon tayo nakisabay,
Nang hindi huminto ang ating buhay,
Kailan nga ba matatapos ang laban?
Pandemya, atin ng wafasan.

Beinti

SINULAT NENG LEO

Keng oras na mayna ing pag-asa King pilububan
Karin afit me ing tune lugud ning Meglalang
Anti namu ning milyari na eku sukat isipan
Inyang atin kung ahilalang babai ketang sakayan

Asne kainge ampon atin sifanan ing keying pamanyalita
Mapilan pang minuwa bayu ya megalita
Ot kabengi kung mumuli, ing mumunang kitang na
"Worhing student ku pu," ahu naman mekibat kaya

Tiniman ya na anti mong matula ya keng pamagsumikap ku
Mipag istorya kami antimong mihalugurang tutu
Kinuwentu na ing pegdalan na keng bie
Ampon makanung nang ikuwa ing grasyang atin ya ngeni

Kabat ning mapilang kutang ampon istorya
Kahu megalawan yang salita
Na nung nanu man ing kasakitan daralanan ngeni
Balang aldo mipalitan mu rin tula ampon kapaldanan keng bie

Bayu ke mihawani inabut ne ing beinti
Nganang sinabi na nung nanu man ing atin ya ngeni
Ita pauli ning kayapan at lugud ning Apung Guinu
Kaya dapat e ta kakalingwan mamamy kapasalamatan parati

Liban keng beinti, atin yang binye na igit pa keng salapi
Iti ing inspirasyon na meging sandigan ku angga ngeni
Nanu pa man kasakitan, matagumpe kung alagpasan
Uling balu ku balang aldo mihabus ampon tumula ku naman.

Bibig, Tainga at Mata

NI: AGAPE

Kung sa payak na pagpapakahulugan, ang mga nabanggit ay parte lamang ng ating katawan na makikita sa ating mukha. Bawat isa sa mga parteng iyan ay may mga ginagampanan sa ating buhay. Ang bibig ay upang makapagsalita, ang tainga ay upang makinig at ang mata ay upang makakita. Para sa ahin, ang mga iyan ay maaring maging simbolo ng malayang pamamahayag.

Lahat naman ng bagay na maaaring matanaw ng ating mata ay ating nakikita. Lahat naman ng mga tunog sa paligid maaari ring marinig. Lahat naman ng mga dinaramdam mo, maaari ring sabihin. Ngunit hindi sa lahat ng pagkakatona makikita ang mga balita lalo na kung sa ibayong lugar pa. Hindi sa lahat ng pagkakatona masasambit ng iyong bibig ang mga nakikita ng mata at naririnig ng iyong tainga.

Sa pagdaan ng panahon, malaki ang ambag ng pamamahayag sa ating lipunan at sa ating sarili. Hindi rin maitatangi na sa bawat segundo, minuto at oras mayroong mga balitang lumilipad na maaaring makapagpabago o makasira ng buhay. Nagsisilbing daan ang pamamahayag upang patuloy na malaman ang mga isip ng mga tao patungkol sa mga isyu ng kanilang lipunang ginagalawan. Isa rin itong susi sa kaunlaran ng bansa o maging ng ating sarili. Mayroong masaya, malungkot, kababalaghan, kasikatan, tagumpay at iba pa.

Sa sakaraang pagtalakay, maihahalintulad ko ang pamamahayag sa tatlong parte ng ating katawan. Una, ang mata. Nabanggit ko na ang mata ang makakikita ng mga pangyayari na tanaw lamang nito. Tulad ng isang pamamahayag, ito ang magiging mata ng bawat isa sa mga pangyayaring hindi natin nakikita. May mga pagkakatona na tinitignan lamang natin ang mga nais nating makita at hindi ang kabuuan. Ikalawa, ang tainga. Ito ang magsisilbing tagapakinig ng mga bagay na patungkol sa pahayagan na nais lamang marinig, maaring maganda o hindi. Ang ikatlo, ang bibig. Ang pahayagan ang magsasabi ng lahat ng bagay na nagkukubli sa bawat sulok ng lipunan. Katulad din ng mata, tainga at bibig, ang pahayagan ay may iba't-ibang parte rin na ginagampanan. Bilang tao, maaaring tayo mismo ang maging pahayagan ng ating lipunan.

Bilanggo

NI LEO

Gaano na nga ba katagal mula nang mabilanggo?
Ilang araw o ilang linggo?
Sa dami nang nangyari tila gusto na yatang sumuko
Minsan naguguluhan na rin kung saan nga ba tutungo

Kung hindi cellphone, ay laptop ang laging kahaarap
Naghuhubli sa sulok at ayaw ng may kausap
Ayaw papigil sa ginagawa kahit isang iglap
Madalas na pinagmamasdan ang mga nagdarang ulap

Binibilang kung ilang araw na nga ba ang lumipas
Tatanaw sa bintana at iisipin ang mangyayari bukas
Ngingiti ngunit kalungkutan pa rin ay mababakas
Maging sa pagtulog hindi pa rin makatakas

Manalig na, sapaghat malapit ng malasap ang kaginhawaan
Ang minimithing kalayaan ay iyo ring makakamtan
Siguro ngayon ay may kirot at kaunting kahirapan
Ang lahat ng sakripisyo ay magbubunga rin ng kagandahan

It's been a long way

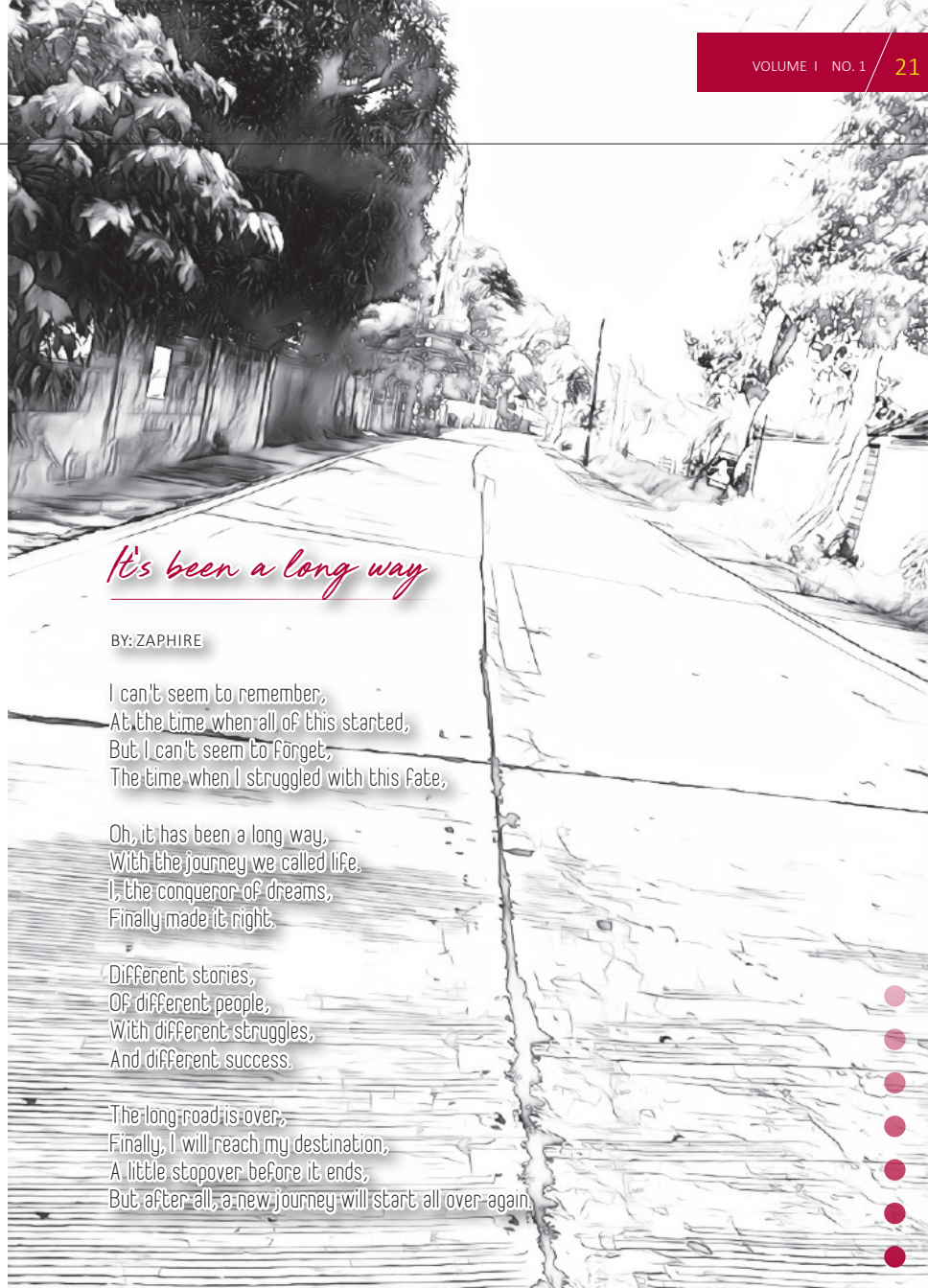
BY: ZAPHIRE

I can't seem to remember,
At the time when all of this started,
But I can't seem to forget,
The time when I struggled with this fate,

Oh, it has been a long way,
With the journey we called life,
I, the conqueror of dreams,
Finally made it right.

Different stories,
Of different people,
With different struggles,
And different success.

The long road is over,
Finally, I will reach my destination,
A little stopover before it ends,
But after all, a new journey will start all over again.

Kumusta?

BY: LUNA

Alam kong napapagod ka na.
Ang hirap talagang hanapin ng salitang pahinga
Bawat araw na lang ay parang isang matinding pagsusulit
Puwede mong piliing maging masaya, pero hindi mo maaaring ipilit.

Sana lahat ng bagay madaling makuha
Parang puno na hindi na kailangang umakyat pa sa mataas na sanga
Maabot lang ang bungang abot langit ang taas
Ngayon ay abot kamay mo na rin sa wakas

Sa lahat ng "Ayoko na"
May bubulong sayo ng "Kaya mo pa"
Sabi nila ayos lang na madapa
Basta tumindig ulit at tuloy lang ilakad ang mga paa

Hindi man ngayon,
Hindi rin bukas,
Pero alam nating may tamang panahon
Pero huwag mag-alala, mayroon tayong makakasama
Kasama natin Siya sa unang parte ng ating laban
Siya rin ay ating makakasama hanggang kahuli-hulihan.

"Let Go"

BY: HEART

Life is like a journey,
Carrying tons of baggage,
Will only slow down your trip,
Make it hard for you to move.

Life is too short,
Drop your pride—cast off all your wrath, bitterness, and enviousness.
Set yourself free; forgive.
So, it won't be hard for you to smile, grow and heal.

Primera

Magulang

BY: CELESTE LAURA

Umaakyat sa aking kamusmusan
At nagturo sa akin ng kabutihan
Palaging nandiyan upang gumabay
Sa mga alon nang pagsubok na hahampas sa aking buhay

Sila'y nagsilbing inspirasyon sa patuloy na pagtawid sa tamang landas,
Nagsilbing motibasyon sa walang katapusang pagsusumikap
Kahinaan at siya ding kalakasan,
Si Tatay at Nanay na bumuo sa aking katauhan.
Mahal ko silang higit pa sa aking buhay,
At hindi kailanman pababayaan, wari'y sila ang naging dahilan sa aking paglaban

Hindi matutumbasan ang kanilang mga pagod at sakripisyo,
Subalit, ako'y patuloy na gagawa ng paraan upang masuklian ito.
Mabigyan sila ng masaganang kinabufasan, 'yan ang tanging dasal na aking inaasam.

Sa pagtatapos ng isang kabanata sa aking buhay,
Kung saan sa Diyos kumapit,
Ito'y aking lubos na inaalay.
Ipinagmamalaking tunay kahit kanino man,
Magsusumikap, magpupursigi upang sila'y mabigyan ng magandang buhay
Dinadalangin na matupad sa tulong at gabay ng Maykapal.

Maskara

NI: LUNA

Kailangan ba talaga na dapat magustuhan ka ng lahat?
Kailangan ba na kaaya-aya kang tingnan para matanggap ka nila?
Kailangan bang itago sa likod ng maskara ang totoong ikaw?
Hindi, hindi mo kailangang baguhin ang iyong sarili para lang maging kabilang nila
Doon ka sa komportable mong maipapakita kung sino ka talaga
Hindi sa lugar kung saan kailangang piliting maging katulad nila.

Tama na ang pagpapanggap
Walang kulang, sapat ka
Hindi mo lang makita
Dahil ang buong atensyon mo
Ay nakabaling sa kung
Tama na.

Primer

Milestone: Beginning Of A New Chapter

BY: MAX

Our graduation day will come sooner than we know,
We will be choosing whether to pursue education.
Or change our minds by switching to a different profession.
But might as well choose our real passion.

We will carry the memories that we shared in our college days,
Wherein we seldom experience hatching the day.
A lot of works coming our way
Despite this, we will all be successful, I pray.

Graduation will be one of our achievements.
The diploma will serve as our reward for our accomplishments.
God chose us to be His instrument,
In fulfilling the role of molding the future of our students.

Raise our heads up and let's be proud!
After how many years of hard work and perseverance, we did it, say it loud!
Despite of the challenges, hindrances and all the odds,
Here we are proud graduates, ready to fulfill the duty we vowed to.

Mumuna Ku

NI: SKY

Aku ing mumunang midinan biye karing mikakapatad
Aku ing mumunang midinan responsibilidad bang ayantabe at amulat ring kankong kapatad
King tutung biye
Aku ing mumunang midala iskwela ban magaral kayagnan ding kankong kapatad
at aku rin ing mumunang mimye tula karing kankung pengaring pakamalan

Mumuna ku rin, karing mekaramdam sakit king pamibiye-biye
Mumuna ku rin at abe kula ring kankung pengari a dinalan king kapanyubuhan king biye
Mumuna ku rin karing sinabi at mengutang king kankung sarili a "agyu ku ba ini?"
At metung ku karing sinabing, "ilaban ke ini, at dapat keng isadsad inil"

Tuluy pa mu rin ing durut ning yatu
Balamu yaku, a diretsu mung makipaglaban king agus ning biye
Angga ngeni, gang masakit, balu kung agyu ku
Uling balu ku, AKU ING MUMUNANG MAG GRADUATE KING PAMILYA KU.

Near yet so far

BY: ZAPHIRE

Oh, it has been a long journey,
But time seems to hurry,
That I feel shallow,
During that time I can't let go.

Struggles make me think deeper,
In the end, it makes me stronger.
So near yet so far,
At the right time, I'll shine like a star.

I, the disciple of dreams,
Molded from hardships that I screams,
Standing stronger and better,
To end my last chapter.

A story of a student,
Who struggled at the start,
But succeeded in the end,
And stands on stage with a joyful heart.

New Heroes Of Society

BY: MS. SANG

Anyone can be a hero on their own.
But there are new born heroes to be known.
You can always have their participation,
Whether in a big or small organization.

Front liners, Doctors, and Teachers
They need a lot of infinite supporters.
As they become the great transformers,
Patience and resilience are their powers.

Although the world is full of chaos,
Heroes may not have their sword,
Still with the sign of the cross,
Things will work in favor of the good.

Love and unity is the basic necessity,
For the great success of society.
Be humble and practice generosity.
Have Faith, peace, and equality.

Salute!

BY: MOON

To the fighter
To the defender, and goal searcher
To the empowered woman whom I am proud of,
Congratulations.

You deserve a thank you,
Thank you for keeping your promise,
Thank you for always looking on the positive side,
Thank you for being resilient despite this challenge.

Remember, you were not just an experiment,
Remember that this opportunity molds you and
makes you better,
Remember that you were part of this history,
The Legendary batch of 2022.

Now that you are about to complete a quest,
That you are about to deal with the real game,
Emerge as the best player
FIGHTING!

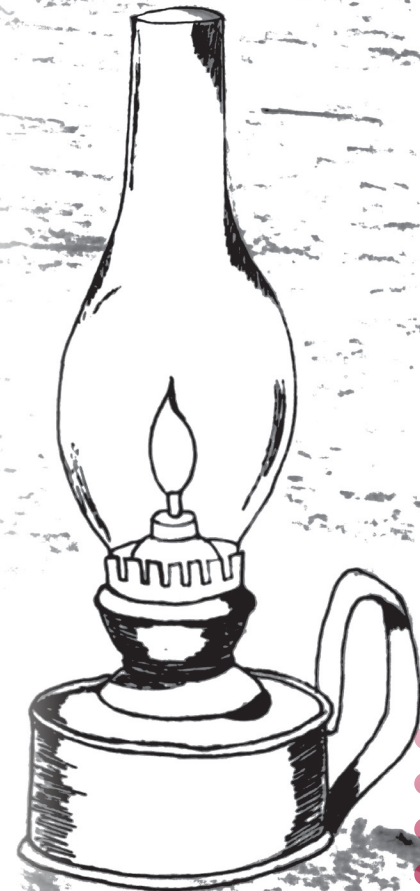
Sulu (Kaw)

BY: MOON

King madalumdum a dalan karin naku atupan,
Ing anah a alang pag-asang makayari 't
mangarap, milafo king kasakitan.
Kalupa ning gaserang de petrolyung malapit
nang kagisanan,
Kalupa ning anac a mamag-asang midinan
kapaldanan.

Aniang malati ta, aliwa-aliwang pangarap
kekatang sasabyan,
Ban mafasaup king kekatamung bansang
keragulan.
Talakad a sulu king bie ning mangailangan,
Maging malagung alimbawa king kalupa
tamung kayanahan.

Kalupa ning mapupunding sulu, milafo
pakinabang king umpisa,
Kalupa ning taung perusan a alang ebidensiya.
Ngening papaslag at malapit mamayagpag,
Talakad kang sulu a mamye aslag.

Time owes me a lot

BY: ZAPHIRE

Back when I was a child,
I feel like the world is too big,
That the more I explore it,
The scarier it be.

Oh the times have passed,
That I am still a teen,
Who is so curious,
But yet very confused.

This time I am already an adult,
Facing halfway the reality of life,
Too much pain,
Too much struggle.

Really, time owes me a lot,
Six years in elementary,
Another six years in high school,
And now 4 years in college.

Destiny made its way,
Who would have thought?
That a little girl can bloom like a flower,
After being molded by struggles.

At the end, time owes me a lot,
After passing so fast,
Now I am here, ready to end this chapter,
To start a new journey.

Unang Tapak

NI SKY

Unang tapak para sa panahong ika'y ina-alalayan
Unang tapak sa unang araw ng iyong pagpasok sa eskwelahan
Unang tapak sa mga kaalamang unti-unting nabubuksan
Unang tapak sa sakit ng pagkabigo na iyong pinagdaanan.

Parang kailan lang nang ako ay matapos ng elementarya
Ngayon ay kabang- kaba sa unang pagpasok sa sekondaryang
High school is the happiest moment in life ika nga nila
Sa apat na taong lumipas, tama naman sila
At heto ako paakyat ng entablado upang kunin ang tamis ng tagumpay, ang diploma.

Napakabilis ng panahon, mga kahapon ay tila ba napakabilis mawala
Unang tapak at ako'y nasa senior high school na nga
Unti-unting nabubuksan ang aking mga mata na waring ang tanong ay, "ano nga ba?"
Oo, masaya pero nakakahiaba na ngayon ay paakyat na sa entablado upang kunin muli ang
diploma at ang medalya.

Unang tapak sa kolehiyo, di mawari kung ano ang kukunin na kurso
Unang tapak para sa aking guro na nagsilbing liwanag sa magulo kong mundo
Dahil sa apat na taon, napagtanto ko kung ano at sino nga ba ako
At ngayon, ito ang aking unang tapak sa tunay na mundo at pangarap na nais mabuo.

Unbreakable FATHER

BY: MOON

I, we, the pioneers
In this battle, we are a fighter
Not a loser, but a winner
A great defender, not a timid player.

Yes, several of them said nasty things to you
Yes, you do hear criticisms that are hurtful to your feelings
In many ways, you are exhausted and stressed
Surely, crying at night because of these extremely tough moments.

However, whatever judgment you may encounter from others, do not let
it get to you
Regardless of what their tongue has to say about you
Remember that in Exodus 14:14 God promised you
That he will fight the battle for you.

Wheels of life

BY: HIRAYA

Life is like a wheel
Sometimes it is terrible to feel
Due to the hurdles that we need to deal
But this shows us on what is real

A legendary batch they called
Whose determination was tested by trials
That helped their minds to mold
On how they will achieve their goals.

We may be late for now
But rest assured that we will bow
In the stage that we'll look up
Holding the tassels of the cap.

This chapter may end
And I am sure that a new journey will start
A journey we will face with determination that we have learned
Coupled with the experiences we have earned.

Words of Gratitude

BY: LEO

Thank you, my dear educators
For the perseverance that you showed
You give your best to introduce the new world of learning
Even if you are struggling with it yourself.

Thank you
For the knowledge that you painted on my mind
And the inspiration that marked in my heart
To the memories that I will cherish forever.

Thank you
For making me feel like a family of your own
For letting me know my mistakes
And for not giving up, even at the worst version of myself.

At last, thank you, my dear educators
For fixing and mending me to be whole again
For helping me to be the person I am today
And the professional that I become in the future.

Pasado

BY: ALPAS

Finals na namin sa susunod na linggo kaya kabilang mga proyekto, activity at pagsusulit ang naka-abang sa pagbuhas mo ng laptop. Hindi ko maisip na isang taon nalang at makakapagtapos na ako sa kolehiyo. Isa akong isholar sa paaralan, kaya allowance nalang ang problema ng aking mga magulang. Ngunit sa kabila ng paghakaroon ng scholarship, kailangan pa ring magtrabaho para tustusan ang iba pang mga pangangailangan. Mga projects at practice na kailangan ng pamasaha para makapag-attend.

Gusto kong mai-ahon sa kahirapan ang aking pamilya kaya't ganun na lamang ang pagsisikap kong makapagtapos ng pag-aaral kahit sobrang hirap ng buhay.

Papasok na ako ng eskwela, ngunit isang sigaw ng isang lalaki ang nakapagpahinto sa akin sa aking paglabas ng bahay.

"Ano po iyon itay?" mahinahon kong tanong sa aking ama na nagkasakit at ilang buwan ng hindi nagatrabaho.

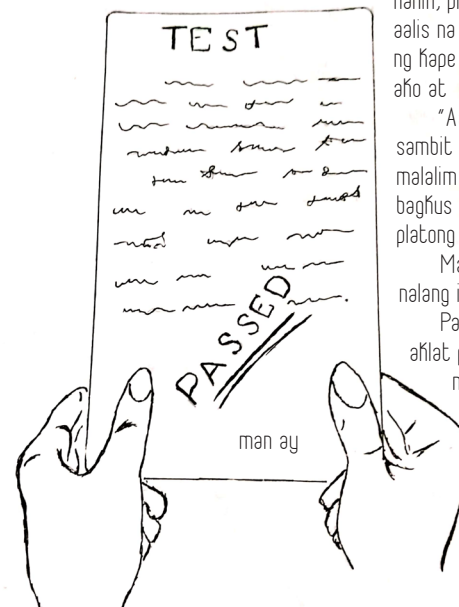
"Anong almusal? Igawa mo nga ako ng kape." Labag man sa aking kalooban dahil siguradong mahuhuli ako sa klase ay tahimik akong sumunod at inihanda ang sinangag na kanin, pritong itlog at kapeng walang gatas. Akimang aalis na ako ng biglang ihagis ng aking ama ang tasa ng kape sa pintuan kung saan ako lalabas, nagulat ako at napatigil sa gulat.

"Aalis na po ako, may pasok po kasi ako," sambit ko kahit nanginginig na ako sa takot dahil sa malalim niyang titig sa akin. Hindi niya ako sinagot bagkus padabog na itinapon niya ang kutsara at platong may kanin na inihanda ko.

Masakit man sa aking kalooban ay niligpit ko nalang ito at nilinis bago umalis ng bahay.

Pagdating sa paaralan, binuksan ko ang aking aklat para magreview sa aming pagsusulit, ilang minuto lamang ay dumating na ang aming propesor para magsimula, kinakabahan itinago ko ang aking aklat at hinintay na mabigyan ng test paper.

Sa unang pahina pa lamang ay hindi

Primera

Ko na maintindihan ang tanong. Hindi ko alam kung tama ang maisasagot ko o hindi. Hindi ko alam kung isusulat ko pa ba ang pangalan ko o ipapasa na lamang ito ng hindi sinasagutan. Tinitignan ko ang papel hanggang sa mapagdesisyonan kong sagutan ito kahit di ako sigurado.

Isang oras ang nakalipas, tapos na ang iba kong mga kaclase. Bigla akong nataranta dahil ilang minuto na lang ay matatapos na ang oras na nakatakdang sa aming pagsusulit. Hindi ko na na-double check kung tama ba o hindi ang mga sagot ko.

Malapit na ang graduation buti nalang nariyan ang mga kaibigan ko para tulungan ako sa mga activities ko. Sa paaralan, kahit kaunti ay nakakapagrelax ako pwersa nalang kapag may mga ginagawa.

Gabi na nang makauwi ako ng bahay. Ilang minuto pagkatapos kong magbihis ay maririnig ko ang pag-aaway ng aking inay at itay. Hindi na ba matatahimik ang utak ko sa problemang nakapaligid sakin? Sa paaralan man o sa bahay, problema ang naidudulot nito sa akin.

Sa loob ng ilang buwan, patuloy lang na ganun ang nangyayari. Papasok ng paaralan at sa pag-uwi ng bahay ay problema lang ang inaabot.

Isang araw, nagluluto ako nang mapansin kong parating ang tatay ko na galing sa tindahan dahil bumili ng yosi. Tinanong siya ng aking ina kung kaya na ba niyang magtrabaho ngunit isang masakit na salita ang natanggap niya dito na pinagmulan ng kanilang pag-aaway. Sinubukan kong umawat pero sa huli ay ako ang napagbuntungan ng galit niya, gusto kong umiyak ngunit hindi ko magawa dahil nakatingin sa akin ang mga maliliit kong kapatid.

Ilang minuto ang hinaba ng pag-aaway nila hanggang sa pinagbantaan na kami ng sarili kong ama. Gusto kong lumaban pero hindi ko magawa. Ayokong mawala ang respeto ko sa kanya kaya umalis kami ng bahay at nakitulong sa kapatid ng nanay ko.

Tinatanong ko ang sarili ko, bakit naghaganito ang buhay ko? Hindi naman ganito ang pinangarap kong buhay, bakit nahihirapan ako? Imbes na pagaaral nalang ang iniisip ko, pati pamilya ko pinoproblema ko pa. Imbes na mataas na grado, mas iniisip ko ang mataas na sahod. Kailangan ko na bang mamili? Kailangan ko na bang tumigil sa pag-aaral para makatulong sa gastusin sa bahay? Paulit-ulit na tanong ko sa sarili ko.

Isang araw, palabas na ako ng silid aralan ng tawagin at tanungin ako ng propesor ko, "May problema ka ba? Ilang araw kanang hindi aktibo sa klase, nagaalala ako sayo na baka maapektuhan ang grado mo at ikabagsak mo pa." Napaluno ako ng laway sa sinabi ng aking propesor. Ayaw na ayaw kong bumabagsak ako dahil baka tuluyan akong mawalan ng ganang mag-aral at mawalan ng tiwala ang magulang ko sa akin.

"Ayos lang po ako sir, medyo masakit lang po ang pakiramdam ko," pagsisinungaling ko dahil ayokong malaman ng iba ang problemang dinadala ko.

Patuloy kong kinimkim lahat hanggang sa masanay na at marunong ng magtago ng nararamdaman. Hindi ko naman inaasahan na pwede palang itago nalang lahat at hindi isipin.

Lumipas ang ilang buwan, aakyat na ako ng stage kaya sobrang busy na at kabi-kabilaan na ang due date ng mga requirements namin kaya hindi na ako masyadong nakakatulong sa bahay.

Noong huling araw namin sa paggawa ng thesis ginabi ako ng uwi, masaya ko sanang ibabalita sa kanila na pasado ako at nakakapag tapos ako ng pag-aaral ngunit ako ang nagulat ng kabilaang mga puting ilaw ang nakalagay sa harap ng aming bahay. Nabitawan ko ang toga kong itim at dahan-dahang naglakad palapit sa bahay namin at alamin kung tama ang hinala ko.

Agad na bumungad ang isang mahabang kabaong na nasa loob ng aming sala. Kasabay ng aking pag-aaway ang luha bumagsak sa aking mata. Hindi inaasahang ganito ang dadatnan pagkauwi ng bahay.

Huli na bago kami nagkapatawaran. Huli na sa lahat ng bagay na kailangan noon pa ginawa ko na. Sana, noon pa nakahingi na ako ng tawad. Sana noon pa lang hindi ko na hinayaang lumaki pa ang problema. Sa kabilang ng aking pagsisisi, wala na, wala na akong magagawa dahil hindi ko na maibabalik ang buhay ng tatay ko.

Habang nasa harap ng kanyang burol, bumulong ako sa kanina na sana ay masaya na siya kung nasaan man siya at nawa'y napatawad na niya kami sa aming paghuhulang.

"Hindi man lamang niya ako hinintay tumungtong sa entablado para kunin ang aking diploma. Pero pangako ko itay, sisikapin kong makuha iyon para sayo," huling sinabi ko sa kanya bago siya ipasok sa kanyang bagong bahay.

Sa buong buhay ko, ito lang ang tumatak sa isip ko na hindi ko makakalimutan. Ibuho niyo na lahat ng pagmamahal na meron kayo sa magulang niyo, dahil hindi ninyo hawak ang buhay nila. Hindi mo alam na baka bukas, hindi mona masisilayan pang muli ang malalakas nilang tawa na nagbibigay sayo ng lakas para lumaban sa pang araw-araw.

I Have A Story

BY: SKY

I went to the park by myself one day. I'm sad because of everything I've been through, "Do I have someone to lean on, someone who can understand me and can share my problems?" I asked myself, as I had a lot of issues. All I did was too-deep a breath and contemplate.

I took my phone and headphones out of my pocket and put on Casting Crowns' "Praise You in this Storm." I forgot about the pain and issues I was enduring for a little while. "Do I worship the Lord even if I'm confronting the storm?" I asked myself for the second time as I listened. No, as I had predicted.

Then, I remember the poem titled Footprints in the sand. It says:
One night I dreamed a dream.

As I was walking along the beach with my Lord.

Across the dark sky flashed scenes from my life.

For each scene, I noticed two sets of footprints in the sand,

One belonging to me and one to my Lord.

After the last scene of my life flashed before me,
I looked back at the footprints in the sand.
I noticed that many times along the path of my life,
especially at the very lowest and saddest times,
There was only one set of footprints.

It troubled me, so I asked the Lord about it.

"Lord, you said once I decided to follow you,

You'd walk with me all the way.

But I noticed that during the saddest and most troublesome times of my life,

There was only one set of footprints.

I did not understand why, and when I needed You the most, you would leave me."

He whispered, "My precious child, I love you and will never leave you

Never, ever, during your trials and testings

When you saw only one set of footprints,

It was then that I carried you."

Reading this poem made me realize that the answer I've been waiting for is there all along. God never leaves me whenever I am suffering and struggling in life. He is there, carrying all my burdens without me seeing it. And at that moment, it was as if I splashed with cold water and had woken up to the truth that the LORD himself is always with me, and He will never leave nor forsake me. I reminded myself not to be afraid and not be discouraged.

Mulat na Panaginip

NI: KAYUMANGGING ROSAS

Sikat ng araw na nanggagaling sa bintana ng aking silid kasabay nang pagtilaok ng manok na siyang naggagising sa aking diwang nahihimbing. Ang amoy ng pait na nagmula sa kapeng barako ang humuhudyat sa akin na magsimula nang muli ang pag-ihot ng mundo.

Unang bungad sa akin ng umaga ay ang bagayan ng aking mga kapatid na tila ba wala ng wakas ang talahan ng mga ito, habang ang aking mga magulang ay naghahanda na sa kanilang pag-alis papuntang trabaho, at imbes na sabihin ang aking mga kapatid ay pinili na lamang magbingi-binghin para patuloy na makapaghanap buhay.

Ganap na alas-siyete ng umaga nang mahalabas ako ng aming bahay, naglalahad hanggang sa mahahanap ng masasahyan ngunit sa aking paglalahad ay natanaw ko sa di kalayaan ang aking mga kaibigan na nag-aantay din naman. Tilang nais naming maging agila na lamang para makalipad patungo sa paaralan dahil ni isa sa amin ay wala pang nagawa o nasagutan sa aming mga takdang aralin. Dapat ay maunahan namin ang aming mga guro sa pagpasok sa aming klase upang magharoon pa kami ng paghahataon na makapagtanong at mahaing ng tulong sa aming mga kaflase.

Labinlimang minuto na lamang ang natitira bago magsimula ang aming klase kaya naman ay dali-dali kami umakyat sa aming silid aralan. Mabuti na lamang ay mahuhuli raw ng kaunti si Ma'am sa pagpasok kaya may oras pa kami para gawin ito.

Lumpas ang buong maghapon at sa wakas ay natapos na rin ang paghahaba-habang mga lectures ng aming mga guro. Paghatapos ng nahahapagod na araw ay tumungo kami magbabarkada sa aming paboritong tambayan kung saan marami ang nagbebenta ng turo-turo at iba't-ibang mga murang paninda. Sa lugar na ito namin masayang napag-uusapan ang mga bagay na nahahapagapasaya, nahahapagapatawa, at nahahabawas ng stress dulot ng kaisip sa aming mga school works.

Habang ako ay pauwi, nakasalubong ko ang mga batang natiitira sa tabi namin na naglalaro ng habulan, tagu-taguan at iba pang mga larong kalye. Halatang kanina pa sila naglalaro dahil madudungis na ang mga ito at mga mukha ng basang sisw.

Malapit ko ng marating ang aming tahanan ng maitatanggap ako ng mensahe mula sa aking ina, "Anah, dumiretso ka dito sa canteen nila Aling Marites, dito tayo maghahapunan. Manlibre raw ang ate mo dahil mataas ang mga grado niya sa kanilang exam."

Pagdating ko ay amoy na amoy ko ang mga mababangong putaha na tinitinda nila Aling Marites nang biglang narinig ko ang mga katagang...

"Anah, gising na. Kanina pa tumutunog ang selpon mo. Halika na, kumain ka na muna rin bago ka mag online class." Ang nilululong kalderetang baboy pala ni mama ang naamoy ko sa aking panaginip.

At dito ay naging ako sa aking katauhan...

Pagmulat ko ay muli kong naalala ang aking panaginip. Pakiramdam ko kasi ay totoo itong nangyari. Nahahamiss din pala ang buhay noong wala pang pandemya. Nahahamiss ang mga Face-to-Face classes pati na ang mga dati mong nakasanayang gawin. Napaisip ako, manumbalik pa kayang muli ang buhay natin sa normal? Ngunit sa kabila nito, wala ng mas sasaya pa sa paghahataong mafasama araw-araw ang aking mga mahal sa buhay na siyang dating abala sa kanilang mga sariling gawain sa labas ng aming tahanan. Marami pa ring bagay ang maaaring gawin kahit na limitado lamang ang ating hilos. Kailangan lamang nating tumingin sa mga bagay na makapagapasaya sa atin. Huwag nating hayaang daig in tago ng lungkot at depresyon. Napakarami pang magagandang bagay ang mayroon sa mundo sa kabila ng mga problemang ito.

Tama na ang drama! Maghahanda na ako dahil excited na muli akong magpigil ng tawa kapag nakita ko ang mukha ng aking mga barkada sa screen.

EDITORIAL BOARD

Editor's Note

First day of school is really hard, every day is a battle- you might fail or succeed. One day, I suddenly felt tired and exhausted but there is this girl who sent me a message saying "what you believe is what you will become" and that awakened my spirit.

The term "Primera" stands to formally introduce the victims of this somehow ungrateful generation- the K-to-12 curriculum and the sudden surge of the Covid-19 pandemic. The ones who stood as pioneers.

This literary folio consists of different works of creative poems, short stories, and photo stories that are inspired by real-life experiences of the contributors coming from the Bachelor of Science in Development Communication, and few graduates of Bachelor of Secondary Education major in English during this time of difficulties.

Stories, no matter how wonderful or bad, should be told to others to raise inspiration. Students, may this work stand as your motivation to push harder. Aspiring authors, may you keep sharing unheard stories and may you leave the finest possible version of yourself.

ASSOCIATE EDITOR Janette P. Franco

MODERATOR Angelica Marie Simpao

CONTRIBUTORS John Michael H. Fuertez
Rose Angela David
Miguel Alphon B. Lumbang
Jane M. Bulaon
Maria Luisa C. Nogoy
Rusmin Mae V. Pangilinan
Mary Rose M. Naluz
Mark Justine M. Batuhan
Joymee P. Cullado
Regine C. Dela Rosa
Sarah Keziah M. Evangelista
Anjaneth B. Leano
Reilyn S. Manaloto
Jenny P. Marin
Jenny G. Tan

